Ч. 89. Чернівцї, вівторок дня 23. квітня (5. мая) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

По висьвяченю митрополита.

В недїлю 3-го с. м. зполудня було в Чернівцях дуже рухливо. Се бо приїзджав з Відня вже висьвячений новий митрополит. Окрема депутация, зложена — як ми зауважали — з самих Волохів, виїхала осібним поїздом до Залуча, щоби на границї Буковини повитати митрополита Чуперковича. Дворець черновецкий, церков сьв. Параскеви, ратуш і резиденция були сьвяточно прикрашені. Товпи народу і школи творили шпалїр, котрим переїзджав митрополит до своєї резиденциї. Промовами витали его в Залучу, на двірци, в церкві сьв. Параскеви і в резиденциї. Одним словом, вїзд митрополита робив гарне вражінє.

І треба було, аби то гарне вражінє у Русинів затерти тим, що цїле се торжество мало характер чисто волоский, а не мішаний, руско-волоский, як се з огляду на Русинів і Волохів повинно було бути! Богослуженя правили ся волоскі, промови були волоскі, а навіть сам ґенеральний вікарий о. Репта, витаючи митрополита в імени цїлого православного духовеньства, не вважав відповідним промовити і по руски, а говорив лише по волоски. Хоч би й як малу вагу класти на подібні торжества, котрі мають більше хвилеве значінє, все-ж таки то характеристичне, що комітет, до котрого належали і „консерватисти“ Русини, не постарав ся о то, щоби цїле торжество принятя митрополита мало також по части характер руский. Що більше, опікун „консерватистів“, бар. Мустаца у своїй часописи Buk. Post. привитав митрополита статею, повною ненависти до Русинів-народовцїв, та імпутованими новому митрополитї думками, що він буде переємником традиций, закорінених за пок. Мораря-Андрієвича на Буковинї. Волохи, котрі до недавна зовсїм не крили ся зі своєю неприхильностию до нового митрополита, котрих академична молодїж (Junimea) остентантацийно не взяла вчера участи в повитаню митрополита, з правдивою візантийскою перфидиєю приняли ся нараз бути одинокими приятелями і поклонниками о. Чуперковича, намагаючи ся повести его тою самою ховзкою дорогою, по котрій пок. Морар вів буковиньске населенє...

Вже комітет, який зложив ся для принятя митрополита, виявив свої інтенциї тим, що у склад свій не приняв жадного Русина-народовця, аби той — борони Боже — не упімнув ся о то, що Русинам при такій нагодї належить ся, т. є. о зазначенє, що православна церков не єсть церквою лише Волохів, але церквою і Русинів. Консерватисти в комітетї з п. Тиміньским на чолї відограли сумну ролю мовчазних слуг і не упімнули ся о то, що они вкінци і для себе повинні консервувати, т. є. руске слово, в обороні котрого они вважають себе єдиними покликаними адвокатами. Чому-ж з них нїхто не відізвав ся?...

Отже в результатї вийшло таке, що судячи після вчерашного торжества, треба би признавати церков православну лише для Волохів, а і не для Русинів. Нема нїчого небезпечнїйшого над ширенє такої думки в краю! І пропаґанда подібна може бути шкідлива не лише для руского, але й для волоского народу і для самої православної церкви. Чи подумало правительство над тим, коли предкладало іменовати о. Чуперковича митрополитом, що єсли він під впливом своїх дорадників мав би йти слїдами свого попередника, то в краю нїколи не буде ладу і спокою? Нехайже-ж тепер правительство старає ся, аби Волохи Русинів не провокували та подібними манїфестациями, як вчерашна, не ширили фальшивої думки, що церков православна є лише для Волохів. А новий митрополит в інтересї краю і своїм власнім нехай знає відріжняти облудників від людий, котрі бажають лише того, аби церков православна була церквою для своїх вірних, так для Волохів як і для Русинів.

Кава і мід.

Кавою можна затроїти ся. Затроєнє кавою, не иньшою, лише такою, яку ми щодня пємо, трафляє ся частїйше, нїж як би хто собі думав. Се затроєнє кавою трудно відріжнити від затроєна алькоголем і тому на дуже шкідливе уживанє кави, котра так само як алькоголь псує жолудок і систему нервову, не звернено доси загальнїйшої і пильнїйшої уваги.

Наша кава то злий гість, що особливо від початку нашого столїтя загнїздив ся у нас щораз ширше на необлїчиму шкоду для здоровля всїх, а іменно тих, котрі духово працюють і перетяжені працею, отже й потребують розбудженя і відсьвіженя. Яке то для тих усїх нещастє, що того відсьвіженя шукають в каві — яке нещастє також для наших жінок, котрі розширюють каву-отрую і обороною сего модного напитку так богато причиняють ся до того, щоби зробити наш час „нервовим“ т. є несталим, слабим у постановах і їх переведеню, а підлягаючим без відпори всяким внїшним впливам і подразненям.

Коли професор Брілят-Саварін з Парижа каже, що сильний мужчина може пити денно дві фляшки вина і притім сьвіжим і здоровим прожити довгі лїта, але став би скоро тупоумним і мусїв би вмерти на сухоти, коли би денно випив ту саму скількість кави, то сим прецїнь дано ясний приклад і для кождого зрозумілий доказ про шкідливість і руйнуючий вплив кави.

Сей вплив постійного і правильного уживаня кави, що нищить безперечно здоровлє навіть найсильнїйшого чоловіка і допроваджує остаточно до властивого затроєня, показує ся передовсїм в загальнім роздразненю нервів, болю голови, завороті, шумі в ухах і скорім битю серця. Се все опісля зникає, а починають ся ознаки т. зв. діспепсиї від кави, перешкід у травленю. Коли язик обложений, чоловікови відбиває ся немило і квасно, а апетит видимо меньшає, то се перші ознаки отроєня. Коли-ж не зменьшить ся уживанє кави або не застановить ся его цїлковито, то збільшає ся відраза перед нерозпущеною стравою. Були випадки, що такі хорі (як се француский лїкар Жіль де ля Турн недавно описував у своїм викладї) не хочуть нїчого споживати, як лише хлїб вмочений в каву, явище, яке можна всюди, іменно у старих запеклих любительок кави спостерегти. Опісля наступає т. зв. кахексия кавова т. є дає ся пізнати перешкода в живленю тїла через оспалість, блїдоту лиця і хоровитий вигляд. На паннах, що люблять палену каву їсти, замічаємо нераз такий вигляд.

В дальшім розвитку отроєня терпить також обіг крови. Безсонність або що найменче неспокійний сон із зморами, склонність до нагального переполоху і непоборима боязнь, що аж піт виступає з тїла, се ознаки, котрі в сїй стадиї можна пізнати; до того всего ще дрожать всї члени тїла, головно уста і язик, а часом всї мушкули на твари. Від тепер отроєнє поступає скоро наперед, тїло і дух зближають ся чим раз більше до свого упадку, котрий потім кінчить ся нераз омраченем і божевільностию; в деяких случаях наступає цїлковите спаралїжованє нервів або однобічне застановленє битя серця, серцевий паралїж.

Одну відраду має ся при сїй хоробі, іменно що єї вилїченє далеко скорше можливе, коли в свій час пізнати ознаки єї і цїлковито занехати пити каву-отрую, як н. пр. вилїченє від часового отроєня алькоголем через занехане алькоголю (вина, горівки, пива і т. д.)

Та хто нинї радо затроював би ся улюбленою кавою, як би знав, який єї склад та яке лихо грозить від неї для тїла? Такої сильної принади прецїнь уживанє кави не може мати, щоби задля неї переслїпити важні наслїдки! Вже цїлком иньший дур є від вина, пива або горівки, котрий свої жертви окружає бодай видуманими потїхами, поки їх затягне в безвихідну безодню. Але потїхи з дуру від кави чей же ще нїхто не мав!

Часто говорять, що наші предки не знали тої нервовости, тої охлялости і немочи в людскій недолї, хоч самі богато пили. Се новий доказ, що незнаний в давних часах правильний ужиток кави є причиною сегоднїшної нервовости. Передше пили богато більше вина, розуміє ся

ВИСТАВА в БУДАПЕШТІ.

В суботу дня 2-го мая отворено виставу в Будапешті на памятку тисячлїтного істнованя мадярскої держави. Історики не рішили ще сего напевно, чи сего року минає справдї тисяч лїт від появи Мадярів в Европі; тому загальна думка є така, що Мадяри своєю виставою хотять лише зложити сьвідоцтво своєї культурности перед Европою. Признати їм треба, що велику силу гроша вложили в сю виставу, котра після описів в часописях має виглядати величаво. Але при своїх торжествах, які мають тревати цїв року, Мадяри все будуть відчувати немилу дісгармонію у своїй державі через те, що всї немадярскі народности Угорщини відтягнули ся від вистави. Ті народности (Серби, Словаки і Румуни, — Русинів там не чути) на торішнім конґресї в Будапештї вибрали комітет, котрий перед виставою видав протест против Мадярів. Годить ся познакомити ся із змістом сего протесту.

„Мадяри — сказано в протестї — хотять устроїти виставу, котрої мотиви не мають історичної підстави і суть обидою для мілїонів тих народностий, що становлять більшість Угорщини. Намірена вистава має доказати перед Европою, що угорска держава під взглядом національним від 1000 лїт була і єсть мадярскою державою, хоч се історична неправда. Бо т. зв. занятє краю Мадярами, се видумка, основана на давній поемі, а навіть угорска академія наук не могла подати року, коли Мадяри прибули до Угорщини. А хоч би то й правда була, що Мадяри тому 1000 лїт прийшли і завоювали всї народи в Угорщинї, то сї народи тепер, зазнавши тілько нещасть від Мадярів, зовсїм не мають причини обходити сю тисячлїтну подію весело і через то понижати ся.

Не лиш т. зв. занятє краю єсть байкою, але також і перші початки уладженого житя державного не мають найменьшої познаки національно-мадярского характеру. Бо племя побідне запановує звичайно над підбитими племенами, оно накидає їм свої звичаї, обичаї, свою мову. А в нашій вітчинї як-раз стало ся цїлком противне. Мадяри переняли звичаї, обряди, урядженя державні немадярских народів, а в їх мові ще нинї аж кишить від славяньских і чужих слів. Про се, мов би мадярске племя надало нашій вітчинї мадярске знамя, нема за тілько столїть навіть найменьшого слїду, а народности Угорщини задержали свою питому індівідуальність. Повна рівноправність народна була в Угорщинї до р. 1790. З того часу постепенно нарушувано ту рівноправність так, що в рр. 1843—89 Серби, Румуни і Словаки з оружієм в руках виступили против мадяризациї.

Коли в 1867 р. заведено дуалїстичну систему монархії і угорскі мужі державні зачали добачувати необходиму потребу примиреня народностий, то в 1868 р. мав бути виданий т. зв. закон о народностях. Однак коли в проєктї сего закона задумано представити угорску державу яко національно-мадярску державу, то присутні під той час в угорскім парляментї заступники народів заложили торжественний протест; а коли опісля сей проєкт став законом і не були нїколи додержані навіть ті немногі концесиї, які зроблено в нїм народам, лиш противно потоптані, — то заступники народів, як довго ще засїдали в угорскім парляментї, жадали при кождій нагодї застановити сей ухвалений закон.

Однак коли довгі лїта брами угорского парляменту були й на дальше зачинені для иньших народів Угорщини, зібрав ся 1895 р. конґрес немадярских народностий в Будапештї, котрий ухвалив проґраму, після якої можна би завести повну рівноправність в Угорщинї. Ся проґрама, розуміє ся, суперечна теперішній струї в Угорщинї, котрої завершенєм єсть сегорічна вистава. Ся вистава, то мана, пущена на Европу, що Угорщина то чисто мадярска держава. Тому протестуємо против неї.“

Такий зміст протесту немадярских народностий. Хоч він певно не перепинить ріжних мадярских народних сьвят, та все остане ся різким голосом, що псує гармонію мадярску.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 4-го мая 1896.

Від редакциї. З причини завтрішнього сьвята сьв. Юрія вийде слїдуюче число *Буковини* в середу вечером.

Папскі іменованя. Кардинал Ледоховский, префект конґреґациї, надіслав грамоти від папи Льва XIII з іменованєм: пралатами домовими оо. архидіякона о. Льва Туркевича і канцлєра капітули Александра Бачиньского, а шамбелянами тайними оо. Александра Чемериньского, декана золочівского, Льва Шанковского, декана стрийского, і Северина Навроцкого, декана тернопільского.

З ради державної. Послїдне засїданє ради державної в сїй сесиї відбуде ся дня 27-го с. м. До того часу має ся полагодити новелю о екзекуциях, закон о приналежности, о ґрунтовім податку і реформу податкову почасти. Чи се послїдне удасть ся правительству, не знати, бо пр. Молодочехи рішучо противлять ся тому.

Загальні збори природничого товариства лїчничого в Чернівцях відбудуть ся в недїлю дня 10-го с. м. в пів 4 год. пополудни.

Відзначенє. Гр. пр. парох Константин Данилевич в Мілїєві одержав гідність ексарха.

День І-го мая сьвяткували робітники в Австриї торжественно. В Чернівцях відбули ся зраня в публичнім городї збори робітників, на котрих остро напали на теперішнє правительство і головно на лїбералів; між одним з проводирів робітників а редактором Bukowiner Nachrichten п. Вальштайном прийшло до острої перепалки. Впрочім ті збори не були нїчим замітні і все відбуло ся тихо. Пополудни була забава, а вечером наступив вхід в місто при осьвітлених лямпіонах. — Богато поважнїйше відбули ся збори у Львові. Зраня зібрало ся там до 2000 робітників в сали музичній на площи вистави. По отвореню зборів наступили реферати о постулятах робітничої партиї, о 8-годиннім днї робочім, о реформі виборчій і о свободї праси. По зборах робітники рушили в місто. Пополудни они зійшли ся на забаву, але дощ з градом перервав єї. Що не всї львівскі робітники сьвяткували день 1-го мая, доказом се, що всї тамошні часописи появили ся сего дня, коли в Чернівцях лише урядова вийшла, а иньші нї. — До великих галабурд прийшло у Відни. Замітне було, що число участників в торжестві сего року було значно меньше, як коли небудь. Коли робітники прийшли до публичного города Пратеру, вступили деякі з них до реставрациї Свободи, бо не знали, що робітники рішили не вступати до тої реставрациї. Зараз явили ся иньші робітники і зробили тих других уважними, що не вільно гостити ся у того реставратора. Прийшло до суперечки, а коли явив ся комісар полїциї, то настала бійка. Кидали в комісаря склянками, кріслами, камінями; а коли надійшов другий комісар, то єго стрінула така сама доля. Не без того, щоби не побили ся й самі робітники. Прийшло до проливу крови. Закликали війско і оно розігнало силою робітників. Арештовано 50, а кількох ранено.

Концерт уряджує видїл бурси ім. сьв. Онуфрія в Ярославі в недїлю дня 10-го мая в готелю „Вікторія“. Запрошений до участи Перемиский Боян і оркестра 40. полку піхоти. По вечерку танцї. Цїни місць 3 зр., 1 зр. і 50 кр., для учеників і ґарнїзону 25 кр.

Польский театр імени Александра ґр. Фредра загостив в Чернівцї і розпочав свої представленя в суботу комедиєю Śluby panieńskie, а в недїлю образом історичним Trzeci maja Крашевского. В однїй і другій штуцї виступав з поводженєм бувший член руского театру Лев Лопатиньский. Цїла трупа сего театру представляє

тодї ще не фальшованого і дешевого. До того їли більше і стравнїйше, що також богато значить, а що найголовнїйше, тодї роздражнюючої і убійчої кави зовсїм не знали або мало уживали. Она стала ся аж в послїдних сїмох або вісьмох десятках лїт загально модним напитком.

Коли-ж кава є лише собі модою і лише длятого смакує, що чоловік призвичаїв ся до неї, змаленьку, коли она надто має меньше примани, як кождий иньший алькоголїчний напиток, то чей же можна буде тепер, пізнавши єї небезпечність, усунути і єї пановане застановити? Се наступить тим лекше і певнїйше, коли подасть ся за ню в заміну щось таке, що має подібний до раз улюбленого смаку і подає рівно заохоту при уживаню без єї небезпечних наслїдків. Таку заміну здає ся винайдено в послїднім часї в богато обговорюваній і знаній каві Катрайнера, котра попри добрі впливи домашного солоду має подібний смак і запах як кава і котрий виробляють — як кажуть — з екстракту кавової рослини, що вільна від кафеіну. Сей новий рід кави у нас вже дуже розширений а також у всїх майже культурних державах, отже можна що найменьше висновувати з того, що она надає ся до ужитку і що в своїх наслїдках показала ся як справдї відповідне средство, щоби небезпечні прикмети кави зменьшити або єї наслїдки цїлковито усунути.

Радять також замісць кави пити д-ра Лямана какао; має бути дуже поживне а нешкідливе. Але найпевнїйше пити добре варене молоко, яке кождий у нас, коли хоче, може собі роздобути. Знаємо людий, котрі молока „не зносять“, очивидно без найменчої підстави, так собі з примхи. Нема нїчо лучшого над молоко.

А тепер поговорім собі про мід, бо і про него мало що знаємо та за мало єго цїнимо.

Мід є незвичайно поживний і легко стравний, бо переходить в тїло людске майже в цїлім своїм складї. Уживаний за поживу, очивидно оживляє орґанїзм, бо кров приймає мід легко і не має богато роботи з непотрібними для неї останками; мід додає крови енерґії, котра удїляє ся мускулам, скріпляє нерви і спроваджує спокійний сон. Мід має на тїло такий вплив, як алькоголь в малій дозї, тілько між ними ріжниця важна така, що алькоголь роздражнює кров і нерви, не скріпляє їх і не оживляє, лише розбудить на малий час енерґію, а потім наводить на чоловіка утому тїла і духа; — а тимчасом мід має завсїгди дуже добрий вплив на тїло, бо не на хвильку, але справдї надовший час скріпляє і відживляє єго. Отже у всїх випадках злого відживлюваня тїла, через котре повстає слабовитість, недокровність і апатия нервова, мід може принести дуже великі користи. Виходить з того, що мід дуже добре їсти людям старим, у котрих сили вже упадають.

Мід розвиває енерґію житеву в білих кульочках крови, а до того не дає недуготворчим бактериям розмножувати ся в тїлї, бо в медї є олїйки етеричні і муравлина кислота, котра убиває бактериї. Що мід справдї нищить недуготворчі бактериї, видко з дослїдів, котрі показали, що бактериї не множать ся на кружках медових а противно гинуть. Тому то річ зрозуміла, длячого мід, уживаний простими людьми против діфтериї, сухіт, золотухи (скрофулів) і т. п., дуже часто вилїчує хорих. Задля тих прикмет меду уживають єго прості люди також против рожі, застарілих ран, лишаїв і иньших недуг шкірних, причім мід завсїгди показує ся дуже помічним.

Особливо дуже помагає мід на недуги грудні, при котрих появляє ся кашель, тяжкий віддих і недостаточне викиданє флеґми, — також на катари жолудка і кишок, на гемороіди, висипку і пухлину скрофулїчну, при хронїчних хоробах шкіри і гіпохондриї та безсонности. Тому що мід має добрий вплив на витворюванє крови, то лїкарі радять кормити медом дїтий, котрі задля приємного смаку меду радо єго їдять та ростуть здорові і сильні, безпечні притім від недуг епідемічних. Шкода лише, що в декотрих сторонах думають, мовби то від меду дістають дїти скрофули; се очивидно неправда. Противно, дїлаючи против винищеня животних соків витворюванєм доброї крови, мід може радикально вилїчити скрофули. А добрі матери були би не лише добрі, але й дуже розумні, як би дїтям замісць цукру, цукорків, конфітур і масла, нераз несьвіжого, давали мід в якій будь формі.

ся взагалї добре; лише тутешні Поляки забули свій обовязок супротив свого театру. Дивувати ся справдї треба, що на повитане театру найшла ся в пятницю ледво сотка людий, а в недїлю — коли давано штуку патріотичну — могло сьміло ще раз тілько гостий помістити ся в театрі, як їх було. — Як зачуваємо, театр сей має намір остати ся тут через один місяць. В вівторок грають Балуцкого комедию Сієрła wdówka, в четвер комедию Ладновского Rzeczpospolita babińska, в суботу комедию Блізиньского Pan Damazy, а в недїлю драмат Строки Ofiary 1863 roku.

Чудо, якого не бувало. Деякі черновецкі виборцї здобули ся на геройске дїло і — запросили радного міста д-ра Штравхера, аби схотїв здати справу з своєї дїяльности. Сего в Чернівцях не бувало, тож не дивуйте ся, що називаємо се чудом. А ще більшим чудом було би, коли-б радник др. Штравхер послухав голосу своїх виборцїв і справдї станув перед ними. Пожиємо, побачимо! Виборцї д-ра Штравхера захотїли нараз почути справоздане з его дїяльности тому, що він в радї міскій говорив про християн, як про іновірцїв.

Конкурс. На посаду дїйсного управителя 4-клясової школи ім. М. Шашкевича у Львові розписаний конкурс з речинцем до 31-го мая. Чей уже тепер тим директором буде Русин.

Цїкаве обчислене. Після нового права виборчого буде в Чернівцях 11.475 виборцїв до пятої куриї. Голосоване буде посередне, т. є. ті 11 і пів тисяча правиборцїв має вибирати 124 виборцїв, і доперва ті будуть вибирали посла. У Львові до ради громадскої голосує меньше виборцїв, они вибирають лише 100 радних а проте обчислене голосів тревало 6 недїль! Доперва в 6 недїль по голосованю мож було довідати ся, кого вибрано. Яка то буде замішанина в Чернівцях, де 11 і пів тисяча голосує на 124-ох?! Голосоване у Львові відбуває ся письменно, в Чернівцях буде устне голосоване. Де знайде ся виборець, котрий затямить собі 124 імен?!!!! — Коли до голосованя станутъ всї виборцї, то є 11.475 мужа, тогди комісиї будуть мусїли записати півтора мілїона імен! Як то буде? — питає ся „Громадский Голос“, котрий подає се цїкаве обчислене. Справдї, як то буде? Хиба до обчислюваня треба буде кільканайцять комісий, а для комісий богато часу. І так справдї буде.

Запопадливі читальники. Члени читальнї „Просьвіти“ в Борщеві будують коло церкви гарний одноповерховий будинок, в котрім на долинї має помістити ся філїя „Народної Торговлї“, що незадовго буде заснована в Борщеві, а на поверсї в сали має містити ся читальня, котра гарно розвиває ся, особливо заходами молодших міщан, при помочи також декотрих старших. Читальня заложила собі касу позичкову і хор, котрі богато причиняють ся до розросту читальнї.

Читальня в Ставчанах, котра істнує вже від кількох лїт, розвязала ся сими днями, а єї члени завязали натомісць читальню „Рускої Бесїди“. Перші загальні збори відбудуть ся в недїлю, дня 10-го с. м., о 2-ій год. зполудня. Бажаємо новій читальнї з щирого серця як найкрасшого розвою.

Гадє. Знає се кождий, що наздоптане гадє зачинає сичїти і обкидає чоловіка затроєною слиною. Тодї чоловік або вбиває те гадє або копне ногою і з погордою відвертає ся від него. Се прийшло нам мимоволї на думку, коли взяли в руки послїдне число *Буковинскихъ Вѣдомостей* і переглянули їх статї. Вступна статя, дописи і новинки повні того болота, котрим обкидає гадє переходячих людий. Замісць, щоб „консервативні Русини“, а властиво справдїшні кацапи з руского роду, навчали руский нарід добру, они тільки й роботи знають, що бороздити, киринити, служити вірно волоским панкам-румунїзаторам і обкидувати болотом чесних Русинів, що своєю мозольною працею вже богато доброго придбали для руского народу. Ренеґатство у Русинів дійшло вже до того, що отверто похваляє ся румунїзаторів, як о. Прелича в Брязї; а кацап, що про руску лїтературу знає лише тілько, кілько *Галичанинъ* та єму подібні письма писали памфлетів на ню, бере ся критикувати людий науки і працї; людина, котрій чесний чоловік не подасть руки, щоб єї не закаляти кацапским брудом, бере ся судити о честности людий, знаних з чистоти свого характеру; ба, кацапска підлота дійшла до того, що зрадник народу важить ся закидувати щирому Русинови злочин з того, що сей остає Русином! За богато чести було би для тих сотворінь, коли би ними богато занимати ся; зробимо хиба так, як робить чоловік з гадем: копне ногою і відверне ся від тих мерзких сотворінь.

Голодника Суччіого зловлено 25-го дня его посту при смачнім снїданю. Один віденьский лїкар прийшов до него і найшов его в хатї, як їв велику порцию печеного мяса, а перед ним стояла склянка шампана. Надзорчий комітет запитав ся телеґрафічно Суччіого, котрий був виїхав з Відня, чи то була правда. Суччі відтелеґрафував, що за відомостию д-ра Лїмбека 25-го дня свого посту їв мяса, яйця і пив шампана для „реставрациї жолудка“. То потвердив також др. Лїмбек і додав, що Суччі справдї постив через цїлих 25 днїв, як се виказали наукові слїдженя лїкарів. Виходить зі всего така наука: що і найславнїйший голодник може 25 днїв не їсти, але 26-го дня він вже такий голодний, що мимо всяких надзорчих комітетів засїдає до снїданя.

В злости. Сими днями прийшло до сварки між С. Штольцом а его жінкою, що мешкають у Львові при ул. під Дубом. В злости кинув Штольц ножем у свою жінку, але замісць неї поцїлив дитину, котра на місци згинула. Штольц і его жінку арештовано.

Джек Порун. Свого часу подавали часописи відомости про страшні убійства, котрі виконував якийсь незнаний злочинець у Льондонї. Впадало в очи, що жертвами тих убійств були виключно женщини, і то злої слави. Всякі слїдства остали ся без результату, Джека Поруна — як его тодї люди назвали — не можна було зловити. По якімсь часї лучали ся такі самі злочиньства в Новім Йорку в Америцї, де злочинець неморальним женщинам розтинав черева. Єго зловлено і оногди страчено. Називав ся він Кароль Файґенбавм. Перед самою смертію признав ся, що то він той славний Джек Порун, що став ся в Льондонї острахом.

Смерть перского шаха. Шах Наср-ед-Дін став ся жертвою убійства, виконаного релїґійним фанатиком з секти Бабі. Наср-ед-Дін родив ся 1840 р., а по смерти свого батька Мугамеда вступив 1848 р. на трон, отже панував майже півсотнї лїт. За его часів впорядковано адмінїстрацию і фінанси Персиї, а також богато зроблено в напрямі цивілїзацийнім. Именно виїхали за позволенем нашого цїсаря кілька австрийских офіцирів до Персиї і зорґанїзували там наукові заклади і перску армію на европейский лад. Аби запізнати ся з европейскими звичаями, шах їздив три рази по цїлій Европі, а по его повороті в вітчину наступало упорядковане грошевих справ, уряджене почт і оголошено також терпимість релїґійну. Сї реформи не подобали ся однїй перскій сектї релїґійній Бабі і тому три рази виконувала она замах на шаха, але без успіху. Тепер пав шах Наср-ед-Дін жертвою четвертого нападу фанатика з тої секти. Він полишив чотирох синів, з котрих найстарший Музафер-ед-Дін став его наслїдником. — Близші вісти, які надійшли з Персиї, описують ту секту, що завзяла ся на житє шаха. В Персиї вірою державною є магометаньска, але від 40-их років настали там „еретики“, котрих оснував Магомед Алї, назвавший себе „Баб“, т. є. брама до неба. Шах переслїдував ту секту і лиш для неї був нетолерантний. Тому між нею мав богато ворогів. Саме убійство склало ся так: В пятницю 30-го квітня зполудня переходив шах разом з великим везиром і своєю дружиною через площу, де зібрали ся люди на прощу. По дорозї дав шах одному Арабови милостиню, а з другим водоносом розмавляв ласкаво. Коли відтак минав ряд людий, підійшов против него убійник і на кілька кроків від него стрілив з револьвера. Шах упав на колїна, відтак підняв ся, ступив кілька кроків і знов упав. Убійника зараз зловили, а шах в дорозї до палати в повозї помер. Куля нарушила єму околицю серця і ратунку не було.

Нещасливий. В Градци найдено дня 29-го квітня професора при тамошній школї ремісничій Кароля Пекаріого неживого. Він повісив ся на вікнї. Пекарі був вже від давна нервовий і та слабість була мабуть також причиною самоубійства. Пекарі був свого часу професором при черновецкій школї ремісничій, а в 1875 р. поставив статую Австриї на площи Австриї в Чернівцях.

Розлючений новобранець. Полковий лїкар др. Шуля, котрий повертав з Відня до Оломуца, їхав в передїлцї ваґона, в котрім був крім него ще якийсь молодий мужчина. Коли поїзд минув стацию Голїц, послїдну перед Оломуцом, збудив лїкаря гук вистрілу. Коли наполоханий др. Шуля скоро зірвав ся, роздав ся другий вистріл, котрий скалїчив его легко в руку. Відтак той молодий чоловік стрілив до себе і упав трупом на місци. В Оломуцу сконстатувала судова комісія, що самоубийник називає ся Мілер і єсть купцем з Хвалковиць під Оломуцом. Найдено при нїм лист, в котрім писав, що наміряє застрілити д-ра Шуля длятого, що він узнав его при асентерунку за спосібного до військової служби в на-

---

При нормальнім станї здоровля дуже добре споживати мід три рази денно в можливо великих дозах, на пр. по лижцї столовій рано з булкою або перевареним молоком і по обідї та по вечері так само по лижцї з водою або з гербатою. Перед самим спанем також дуже добре з'їсти ложку меду. По їдї улекшує мід травлене. В недузї. з уваги на зменьшену силу тїла, треба попивати переварену і відтак остуджену воду з медом, але за те треба заживати єї частїйше, що година або що дві години.

Треба однак зазначити, що мід має добрий вплив на наше тїло тодї, коли він цїлком чистий, не мішаний з чим иньшим, як то продають его несовістні торговцї по склепах. Щоби певнїйше дістати добрий мід, треба купувати его в кружках білих і прозорих. Чорні кружки не добрі длятого, що в комірках воскових, в котрих без сумнїву вилягали ся кілька разів молоді пчоли, находять ся останки болонок. Мід в кружках, навіть найлїпший, має то зле за собою, що коли его їсти, то годї не проковтнути притім і кусничків воску, а з воску жолудок не має нїякої користи. А що-до згущеного і нїчим не заправленого меду, то его також не можна вважати цїлком чистим, бо пасїчники приготовляють мід звичайно недбало і до меду дістають ся кусники воску або пил з цьвітів, через що мід робить ся терпким. Далеко лучший дистільований мід, який приготовляють в добре уряджених пасїках. Декотрі пасїчники дистільований мід фільтрують ще через дуже густі сита і лишають его, аби встояв ся. Тодї, коли в медї були які окрушини воску, віск виплине на верх. Відтак збирають з начиня з медом верхню верству і мають уже мід чистий. Лише такий мід сьміло можна назвати медом лїчничим.

Мід без нїяких примішок, який дістаємо з кружків, в котрих комірки суть заткані воском, по якімсь часї кристалїзує ся, або як то кажуть: цукріє, переміняє ся в крупки зерна, і густїє. Коли мід був розріджений або заправлений, то кристалїзує ся труднїйше. Добрий мід, сильно розігрітий, лишає ся довго в плиннім станї і густїє лише від морозу. В однім ґатунку меду кристалики бувають більші, в иньшім меньші, але прото мід один і другий може бути добрий. Поміж кристаликами находить ся все трошка плину. Хоч зцукрілий мід можна лекше розріжнити від заправленого, але й его заправляють мукою, крейдою або дрібною кашою. Такі примішки легко розпізнати, впустивши трошка меду до теплої води. За якийсь час мід розпустить ся, а примішки лишать ся.

Зовсїм добрий і чистий мід, так званий лїчничий, не псує ся і можна его довгі лїта тримати в місци сухім і холоднім, в судинї закоркованій; він нїчо не тратить на своїй добротї; — коли тимчасом мід заправлений або розріджений псує ся, кисне і квасніє.

слїдок чого Мілера асентеровано. Також розслїдила комісия, що перший вистріл, котрий збудив д-ра Шулю, був також до него вимірений, але куля відбила ся від твердого ковнїра не наносячи лїкареви нїякої рани.

Небіщик ожив. В однім місточку над російскою границею везли помершого жида на вічний супочинок. Небіщик лежав після звичаю правовірних жидів на возї, обвинений лише в накривало. Нараз звели жиди, що ішли навколо воза, страшний крик: труп зачинає ся порушувати і підносити. Хлоп, що поганяв конї, оглянув ся і як побачив, що дїє ся, скочив зі страхом з воза тай в ноги. Тимчасом показало ся, що небіщик справдї небіщиком і не жиє, тілько накривало запутало ся в колесо, порушувало трупом, аж вкінци єго піднесло до гори.

З черновецкої почти. Надінжинер Кароль Рушіль перейшов в стан сталого супочинку.

При черновецкім судї іменовані авскультантами Гонорій Аннюк, др. Балеану, др. Сидір Ґольд, Константин Ісопескул, Орест Киселиця, др. Герман Шварцвальд і Константин Цента в Чернівцях і Аполльо Патраш в Сучаві.

Померли—Мальвина Глїбовицка, вдова по професорі учительскої семинариї, сестра нашого писателя Ксенофонта Климковича, в Чернівцях в 54-ім роцї житя; — о. Віктор Коверович, декан і гр. кат. парох в Жапалові, перемиской епархії, в 85-ім роцї житя, а 59-ім сьвященьства; — у Львові Йосиф Білецкий, адвокат державних зелїзниць, в 44-ім роцї житя.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за рочник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до робленя соломяних улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з францускими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Візок для одного коня з двома дишлями, плетеним кошем, мягким сидженем, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступня.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зеґарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинїв (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинїв не висилає ся.

Машина до плетеня пончіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар пончіх сплести і то о много красше, як руками.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Францускі зеґарки стїнні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишенькових, 2 кохлї (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з рускими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий иньший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адмінїстрация „Добрих Рад“ в Рогізнї п. п. Садаґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні рочники Добрих Рад.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	$5^{\underline{10}}$		$6^{\underline{55}}$	$9^{\underline{30}}$	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	$9^{\underline{55}}$	.	.	$6^{\underline{13}}$	7^{28}	$2^{\underline{01}}$		
З Підволочиск	2^{30}	$10^{\underline{05}}$	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	$9^{\underline{50}}$	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	$12^{\underline{10}}$	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	$10^{\underline{10}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	$8^{\underline{45}}$	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$9^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{40}}$	9^{55}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{30}	$10^{\underline{45}}$		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	$11^{\underline{12}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	$10^{\underline{15}}$		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{22}}$	9^{35}	$7^{\underline{22}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{05}}$			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

BIBLIOTEKA UNIWERS. KUL